

**DEPARTMENT OF PUNJABI
UNIVERSITY OF DELHI**

SYLLABUS FOR ENTRANCE

M.PHIL./PH.D. COURSE IN PUNJABI

- Unit - I :** ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਸਰੂਪ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
ਭਾਰਤੀ ਆਰਿਆਈ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ-ਪੜਾ
ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ : ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਫਾਰਸੀ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ
ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ : ਸੂਰ, ਵਿਅੰਜਨ, ਅੱਖਰ, ਟੋਨ, ਬਲ, ਤਾਨ, ਸੰਗਤ
ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਵਿਗਿਆਨ : ਰੂਪ-ਤੱਤ, ਉਪਸਰਗ, ਪਰਸਰਗ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ
ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ
ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ : ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਉਚਿਤਤਾ
ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ, ਵਿਆਕਰਣ-ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ
- Unit - II** ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਲੋਕਯਾਨਿਕ ਸਾਮੱਗ੍ਰੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ
ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਠਾਨ : ਵਹਿਮ-ਭਰਮ, ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ, ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ, ਟੋਟਕੇ,
ਤਾਵੀਜ਼, ਸ਼ਗਨ-ਅਪਸ਼ਗਨ, ਪੁੰਨ-ਪਾਪ, ਸੰਸਕਾਰ ਤੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ (ਜਨਮ, ਵਿਆਹ ਤੇ ਮੌਤ
ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ), ਵਰਤ ਤੇ ਪੂਜਾ ਵਿਧੀਆਂ, ਕਰਮਕਾਂਡ, ਸਾਕਾਚਾਰੀ
ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਨਾਟ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕ ਮੂਰਤੀਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ
ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ (ਫੁਲਕਾਰੀ, ਕਸੀਦਾ)
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਧੰਦੇ, ਲੋਕ ਗਹਿਣੇ, ਲੋਕ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਤਮਾਸ਼ੇ

- Unit - III** ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ
ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ-ਪੜਾ
ਸੂਫੀਮਤ : ਸਿੱਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਵੀ : ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੁ, ਗੁਲਾਸ ਫਰੀਮ
ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
- Unit - IV :** ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ
ਆਰੰਭ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ : ਸੰਪਾਦਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਾਣੀਕਾਰ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ, ਗੁਰੂ
ਅਰਜਨ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ
ਭਗਤ ਕਵੀ : ਰਵਿਦਾਸ, ਨਾਮਦੇਵ, ਕਬੀਰ ਆਦਿ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ
ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
- Unit - V :** ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ
ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਿੱਸਾਕਾਰ : ਦਮੋਦਰ, ਪੀਲੂ, ਵਾਰਿਸ, ਹਾਸ਼ਮ, ਕਾਦਰਯਾਰ
ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਾਰਕਾਰ : ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਨਜ਼ਾਬਤ, ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ
ਪੰਜਾਬੀ ਜੰਗਨਾਮੇ : ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ, ਮਟਕ
ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
- Unit - VI :** ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ
ਮੱਧਕਾਲੀਨ (ਜਨਮਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ : ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ, ਆਦਿ ਸਾਖੀਆਂ, ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਵਾਲੀ
ਜਨਮਸਾਖੀ, ਮਿਹਬਾਨ ਵਾਲੀ ਜਨਮਸਾਖੀ, ਜਨਮਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ, ਗਿਆਨ ਰਤਨਾਵਲੀ)
ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ, ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ, ਪਰਚੀਆਂ, ਰਹਿਤਨਾਮੇ ਅਤੇ ਟੀਕੇ
ਆਧੁਨਿਕ : ਵਾਰਤਕ ਰੂਪ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਨਿਬੰਧ, ਜੀਵਨੀ, ਸ੍ਰੀ-ਜੀਵਨੀ, ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ, ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ, ਸੰਸਮਰਣ
ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਾਰਤਕਕਾਰ : ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਬ
ਸਿੰਘ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ, ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਗਦ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ
ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ

Unit - VII : ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ

ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ

ਆਰੰਭ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਵੀ : ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾੜ੍ਹਕ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਫੀਰ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ, ਪਾਸ਼, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ

ਲੰਬੀ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤਕ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ

ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ

Unit - VIII : ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ

ਨਾਵਲ : ਆਰੰਭ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾਵਲਕਾਰ : ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ, ਸ.ਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ, ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਮਸਰੂਪ ਅਣਖੀ

ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ : ਆਰੰਭ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਹਾਣੀਕਾਰ : ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਅਜੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਝੁਕਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

Unit - IX : ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ

ਆਰੰਭ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾਟਕਕਾਰ ਅਤੇ ਇਕਾਂਗੀਕਾਰ : ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੰਦਾ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਸੂਜਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਖੋਸਲਾ, ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਚਰਨ ਦਾਸ ਸਿੰਧੂ

ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ : ਆਰੰਭ, ਵਿਕਾਸ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਮ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਤੇ ਜੁਗਤਾਂ

Unit - X : ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ, ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ

ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ (ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ)

ਖੋਜ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਖੋਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ : ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਾਹਿਤ, ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ : ਪ੍ਰੋ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ